

Film **Bad Lieutenant** si lahko sicer predstavlja kot katerikoli policijski thriller, toda, ko veste, da ga je odrežiral Abel Ferrara, že tudi veste, da se od sugestije ne bo dalo živeti.

A. KORUPCIJA. V filmu **Bad Lieutenant** imate sicer do skrajnosti skorumpiranega & pokvarjenega policajja, toda to ni več niti Michael Douglas iz filma **Black Rain** (Ridley Scott) niti Dennis Quaid iz filma **The Big Easy** (Jim McBride) - in to seveda tudi ni več tista policijska skorumpiranost, kakršno je viviseciral Sidney Lumet v filmih **Serpico**, **Prince of the City** in **Q & A**: Harvey Keitel je namreč policaj, ki skuša dobro dejanje storiti znotraj Zakona, vendar le zato, da bi Zakon še bolj degradiral & destabiliziral.

B. KRIVDA. V filmu **Bad Lieutenant** imate sicer policajja, ki ga ubija občutek krivde, toda to ni več niti Jeff Bridges iz filma **8 Million Ways to Die** (Hal Ashby) niti Jodie Foster iz filma **The Silence of the Lambs** (Jonathan Demme): Jeff Bridges se je do nezavesti samouničeval zato, ker je nekoč pomotoma ubil nekega človeka, **pokvarjeni poročnik** Harvey Keitel pa jih je morda pobil že 100 in morda nikogar pomotoma -: Jodie Foster je socialni ekvivalent svoji krivdi lahko še našla v grizljivem & kanibalskem master-psiropatu, potemtakem v svetu, ki je definicijo Zakona že zaprl, Harvey Keitel pa enakovrednega tekmeča, master-negativca v svetu, v katerem vsi preganjajo, zasledujejo & nadlegujejo le še Zakon in v katerem se sam Zakon nahaja ravno sredi procesa preoblikovanja, redefiniranja & reformiranja, preprosto ne more več najti. Ne obseda ga moralistično vprašanje, ali & kdaj lahko človek, ki uteleša Zakon, sam Zakon krši, ampak globoko etična dilema - ali se lahko človek, ki je začel utelešati Zakon, samega Zakona sploh še kdaj znebi?

C. DRUŽINA. V filmu **Bad Lieutenant** imate sicer policajja, ki je družino že zdavnaj izgubil, toda za razliko od Clint Eastwooda in Dona Johnsona, ki sta se v filmih **Tightrope** (Richard Tuggle) in **Dead Bang** (John Frankenheimer) od družine tudi faktično & pravno ločila, ali pa za razliko od Richarda Gera, ki je v filmu **Internal Affairs** (Mike Figgis) svojo družino priključil policiji kot **zaprti trgovski državi**, pa je temeljna perverznost Harveyja Keitela prav v tem, da mu je uspelo družino & dom kljub vsemu **pravno** obdržati skupaj - njegova vračanja domov, kjer ga nominalno več nihče ne »prepozna« (prespi na kavču in ko ga otroci tam zjutraj najdejo, jih le začudeno pogleda, takoj zatem pa zdrsne nazaj v avtomobil), so le obupan poskus, da bi se ločil od Zakona in dobil odgovor, ali se lahko človek, ki je začel utelešati Zakon, samega Zakona še kdaj znebi, pri čemer se zdi, da njegova ujetost v družino le kontrapunktira njegovo ujetost v Zakon (enkrat Zakon, za zmeraj Zakon - enkrat v zakonu, za zmeraj v zakonu).

D. BUDDY. V filmu **Bad Lieutenant** imate sicer policajja, ki nima več partnerjev, **buddyjev**, definitivnih za policijski thriller, saj vedno funkcionirajo kot pogoj za »vpogled« v socialno totalnost, v totalnost **konspiracije** & **suspenza** (policajev **buddy** je namreč vedno ta, ki nam s svojo prisotnostjo jamči, da je suspenz nekaj realnega in ne le fantom glavnega junaka), toda to ni več Don Johnson, ki si v filmu **Dead Bang** v vsaki akciji &

POKVARJENI POROČNIK

THE BAD LIEUTENANT

režija: Abel Ferrara,
scenarij: Zoe Lund, Abel Ferrara,
fotografija: Ken Kelsch,
glasba: Joe Delia,
igrajo: Harvey Keitel, Victor Argo, Paul Calderone, Leonard Thomas, Robin Burrows, ZDA, 1992, 1h 38.

vsakem kraju konstruira novega partnerja, da bi si vsakič znova prisvojil - vse bolj diskontinuirani & ogroženi - »vpogled« v socialno totalnost, še manj pa Sidney Poitier, ki je v filmu **Shoot to Kill** (Roger Spottiswoode) kaznovan prav za svojo totalitarno ekspertnost, ki **buddyja** ne prenese - Keitelova dilema, kako se odpovedati užitku v tistem Zakonu, ki drži svet skupaj, se poistoveti z vprašanjem, kdo sploh drži svet, v katerem so vsi Zakoni kršeni.

E. SAM. V filmu **Bad Lieutenant** imate sicer policajja, ki ostane povsem sam, toda to ni več Clint Eastwood, ki se v filmu **Dirty Harry** (Don Siegel) osami zato, da lahko vzame Zakon v svoje roke, ali pa Harrison Ford in Mickey Rourke, ki se v filmih **Witness** (Peter Weir) in **Year of the Dragon** (Michael Cimino) osamita zato, ker policiji, ki je že povsem diskontinuirana, ne moreta več zaupati: Harvey Keitel je policaj, ki Zakon razume kot nekako zaprto & smisla polno »identiteto«, obenem pa se odreka kakršnikoli koaliciji, celo do te mere, da začne na koncu Zakon, ki ves čas funkcionira kot nekaj, česar empirično človeško bitje ne razume & kar je zanj brez »notranjega« smisla, doživljati kot misterij, o katerem obstaja vsesplošni konsenz, in celo do te mere, da gangsterjema, ki sta živalsko & s križem posilila nuno, ta pa jima je to potem odpustila, podari svoj denar, svojo »identiteto«, akopprav ne razumi, kako to, da po vsem tem zanj ni

»odrešitve«, zanju pa, medtem ko sam po srečanju s Kristusom, ki ga ne more odrešiti, pusti, da ga ubijejo ljudje, ki bi jim moral ta denar vrniti - svet, v katerem so kršeni vsi Zakoni, ne drži skupaj ta, ki ga je ustvaril (Kristus tukaj očitno nastopa v vlogi stvarnika), ampak prav ta, ki ga ruši & uničuje.

F. TRETJI SVET. V filmu **Bad Lieutenant** imate sicer policajja, ki je racionalizmu degradiranosti, degeneriranosti & razpada samega Zakona, ki ustvarja svet, tako odtujen, da se lahko patološko identificira le še z njegovo najbolj psihopatsko & degradirano negativnostjo, toda to ni več noben izmed prejšnjih Ferrarovih junakov - niti Jimmy Laine (psevdonim samega Ferrare), niti Zoe Tamerlis, niti Billy Dee Williams, niti James Russo, niti Peter Weller, niti Christopher Walken, ki so skušali v filmih **The Driller Killer**, **Ms. 45**, **Fear City**, **China Girl**, **Cat Chaser** in **King of New York** dekolonizirati & eksorcistično izgnati nevrozo & kalvarijo odnosa **Amerika/Tretji svet** (še najbolj težno v filmu **Cat Chaser**), ampak paranoični križar, ki mu od **Amerike**, predvsem seveda New Yorka, Ferrarove **cross-over** avteuristične fiksacije, ostane le še **Tretji svet**, pri čemer namesto običajne psihodrame post-kolonialnega preživetja dobimo njegovo že skoraj apokaliptično dramo patološke, parazitske, celo kameleonske asimilacije.

MARCEL ŠTEFANČIČ, JR.

